

Моренець Б.А.,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Мельниченко Р.В.,
к.ю.н., адвокат, завідувач кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

ОБМЕЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Для України останнє сторіччя стало доленосною сторінкою всесвітньої історії. У цей період відбувалася боротьба українського народу за свободу та незалежність держави, будувалися та відкривалися нові шляхи створення сучасної, інтелігентної, цивілізованої, демократичної держави. Народ України з піднесенням відносився до ідей свого керівництва. Йшли часи, змінювалося суспільство, покращувалася освіта, добробут людей.

28 червня 1996 року на 5-ій сесії Верховної Ради України була прийнята конституція, яка закріплює права пов'язані із існуванням людини, право на життя, свободу, право на повагу, на опір пригноблення [1]. Часи змінювалися, змінювалося суспільство, але прийшов переломний період. Починаючи з листопада 2013 року Україна вступає в стадію оновлення. Був запущений процес підготовки до підписання співпраці України з ЄС. Але 21 листопада 2014 року було прийнято рішення про зупинку цього процесу [4]. Ця відмова підняла протест у суспільстві.

2013-2014 роки стали не тільки причиною переломної влади, але й захопленням російською федерацією Криму [3]. Із цього часу Україна знаходиться в стані пригнічення.

24 лютого 2022 року наказом президента України № 64 о 17:30 строком на 30 днів введено військовий стан [2]. Військовий стан – це особливий правовий режим, який запроваджується в Україні або в окремих її місцевостях, у разі збройної агресії, загрози нападу, порушення територіальної цілісності країни. У зв'язку із цим на період дії правового режиму можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини. Вводиться комендантська година, встановлюється контроль над засобами зв'язку, вводиться трудова повинність, перевірка документів, огляд речей, примусове поселення, обмеження вибору місця проживання, особливий режим в'їзду та виїзду, контроль над призовниками та військовозовобов'язаними, обмеження свободи пересування, заборона торгівлі зброєю та алкоголем. Під час воєнного стану може примусово відчужуватися майно, що перебуває у приватній або комунальній власності, майно державних підприємств, господарських об'єднань для потреб держави в умовах воєнного стану в установленому законом порядку.

Територія, на якій введено воєнний стан, військове командування разом із іншими органами влади самостійно має право запроваджувати трудову повинність та залучати громадян до суспільно корисних робіт. Забороняється залучати до суспільно корисних робіт малолітніх дітей та

дітей віком від 14-15 років, жінок, які мають дітей віком до 3 років, а також вагітних жінок у разі, коли виконання таких робіт може негативно вплинути на стан їх здоров'я, залученою до суспільно корисних робіт укладається строковий трудовий договір [5].

Під час дії правового режиму воєнного стану уповноважені органи мають право забороняти проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів, а також має право регулювати роботу постачальників електронних комунікаційних мереж, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, установ і закладів культури. У місцевостях, де ведуться бойові дії, запровадження та здійснення таких заходів правового режиму воєнного стану покладається безпосередньо на військове командування та військові адміністрації. Зазначені обмеження можуть відбуватися виключно в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свободи людини та громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом президента України про введення воєнного стану [6].

Оборона країни від збройної агресії належить до найважливіших функцій держави і є справою всього народу України. Захист України-конституційний обов'язок кожного його громадянина. Військовослужбовці-громадяни України, що не мають права відмовлятися або ухилятися від виконання обов'язків військової служби. У воєнний час загальний військовий обов'язок включає також обов'язкове військове навчання громадян. Стаючи на захист нашої країни кожен громадянин знає, що порушуються його права і обов'язки. Знає, що може втратити все у цьому житті, але патріоти нашої Батьківщини завжди були непокірні і цілеспрямовані.

Отже, підсумовуючи усе вище сказане, можна зробити висновок, що війна внесе свої корективи у змінення конституції, де, на мою думку, буде багато змін. Відповідно до норм законодавства, обмеження прав та свободи людей-це один із найважливіших аспектів взаємодії громадян із державою. Повинно бути знайдено компроміс між ними. Обмеження прав і свободи являє собою правомірний, цілеспрямований, якісний підхід. Це може бути пов'язане в законі із особливостями правового режиму територій, правового статусу особи або юридичного процесу. Такі особливості можуть ураховуватися як самі собою так і в комплексі. Нові закони будуть звернені на оборону нашої країни, на розвиток нашої країни. На мою думку, кожна стаття буде розглядатися окремо справами, багато уваги буде звернено на права й обов'язки громадян. І якщо війна внесла багато змін у життя українців: жаль, сум, страх, багато сліз, горя, розпачу, смертей то згодом прийде мир у кожную українську родину, буде зміна влади і зміна конституції та зацвіте наша Україна фарбами веселки. Бо як сказав президент України Володимир Зеленський: «Ніколи Україна не стане на коліна».

Список використаних джерел

1. Конституційні права і свободи людини та громадянина. URL: <https://yagotinmiska-rada.gov.ua/news/1593499369/> (дата звернення 20.09.2022)
2. Про введення воєнного стану в Україні. Указ президента України від 24.02.2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
3. Оккупація Криму росією (з 2014 р.) URL: [https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%83_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%94%D1%8E_\(%D0%B7_2014\)](https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%83_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%94%D1%8E_(%D0%B7_2014))
4. Україна і Європейський союз. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0_%D1%96_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7
5. Кабінет міністрів України. Постанова від 13.06.2011р. №753. Про затвердження Порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP110753?an=2>
6. Правові наслідки та обмеження в умовах воєнного стану. URL: <https://pon.org.ua/novyny/9309-pravovi-naslidky-ta-obmezhenia-v-umovakh-voienного-stanu.html>